

Muz 397

Dve strane iz knjige Sebastiana Muenstera
Cosmographia Universalis
Basel 1544.

maria, quæ Scythia dicitur, & Camaron. Arabi ad caput munitissima & Mathæ regis ingenti sumptu elaborata. Horti quoque regni & uivaria multa, amœnissimiq; pagi. Deinde unius diei iter est ad Variam civitatem episcopalem.

Peuce, Syrnium.

Peuce ciuitas à Peucinis Sarmatarum populis condita, hodie Quinqueecclesiensis vocatur, ubi paulo inferius Drauus Danubio admiscetur. Syrnium uero in uia situm quæ in Italiam contendit, non tam uino clarum quàm quod Probi Imperatoris fuerit natale solum, qui Marmaridas in Africa superauit, Francos iniurijs paludibus strauit, Germanos à Rheni ripis longe submouit. Hic ut Syrmicam regionem feracior rem redderet, paludem quandam siccare statuit quam ut exhauriret, innumerabilem militum numerum ad effodiendam fossam conuocauit. Suborta autem militari ob laborem indigna seditione, facinorose cæsus est. Qui mox elatis aggeribus pœnitentia ducti, ingens cum inscriptione sepulchrum dicarunt: Hic Probus Imperator & uere probus situs est, uictor omnium gentium barbararum, uictor etiam tyrannorum.

Probi Imperatoris conditus.

ALBA GRAECA QVAE & Belgradum & Taurunum & secundum alios Taurinium.

Oppidum est in angulo situm, ubi Danubio Sauus illabitur, à septentrione Danubio ab occasu uero Sauo abluitur. Arx monti præfida, loco & arte munitissima. Ad radices montis ciuitas in amnis utriusq; ripas effundit, crasso muro, confluentibusq; obfurnata, à continente duplici uallo, fossa, mœnibusq; munitur. Arx ipsa robustissima

sa robustissima est, sex munita turribus, anterior uero arx, cum expugnaretur, habuit viginti propugnacula: arque inde descensus quidam undique obfirmatus procedit ad imam aquariam turrim, ubi molendinū & pistrinū habent. Anno Christi 1457. Mahumetes Turcarum imperator aggressus oppidum, in duo castra exercitum diuidit: altera præter Sauium & altera præter Danubiū rite locat. Tormenta bellica à fronte disposuit, locum ualido fossaq; circumuenit, ne eruptionibus hostium foret obnoxius. Reliquam multitudinem per campos effudit, quæ omnia complere uidebatur. Cumq; expugnatio ciuitatis insanam machinarum multitudinem postularet, ipse machinas diffregit antequam iter iniret, ut in leuia frustra redactæ, facilius per ardua loca ueherentur, atque deinde è confolato ære rursum instaurauit, quibus mœnia diu noctuq; quatit, nihilq; oppidanis ocij indulget. Coruinus comes cum Capistrano Franciscano instructa classe, terrestribusq; copijs in arcem ductis secundo amne edita fluuiali pugna in urbem peruenit, & omnia in urbe labefacta instaurat. Cumq; Mahumetes multas diruisset turres, compleisset fossas & solo mœnia exquasset, iubet omnes arma sumere, nec unquā cessare constituit, donec Alba potiat. In Augusto itaq; milites eius adoriuntur urbem, sed oppidani omnibus obstant uiribus, dira nimis & cruenta supra murorum ruina pugna conferit, summa ui utriq; pugnat. Coruinus ubicunq; laboraretur accurrens, nunc uerbis nunc factis omnibus opem suggerit, hortaturq; ut urbem hanc Christianæ reipub. propugnaculum fortiter tueantur. Tandem Mahumetes præsentaneū consiliū inuit, quā ualidiss. potest agmine in urbem irrupere. Quod si nequeat, hinc reiectū fugam simulare, quæ oppidanos allectos in campum educat, mox irrumpebat à tergo dimissa equitum multitudine reditum intercepti. Obrento itaq; primo impetu oppido, congregiuntur oppidani cum hoste atq; extra mœnia reijciunt. Mahumetes ubi se iterum atque iterum reiectum esse cernit, fugam simulat, ac oppidanos educit. Qui cum hostem insequerentur, Capistranus uidens ab arce insidias, cōfestim ad suos clamat, atque ut retrocedant monet. Coruinus desertas à Mahumete munitiones & bellica tormenta conspicatus, cum focis ex oppido erumpens, machinas æneas adacto mox clauo partim obfuit inuitesq; reddit, partim in hostes conuertit intenditq;. Cum uero Mahumetes instanti crepusculo præliū instauraret rediretq; ad munitiones suas, obuersus in se machinas inuenit: à quibus cum grauissime sui laderentur, in posteriora castra nō sine fœda fuga se recepit. Aliq; pectore faucium sub papilla in castra pedem retulisse memorant. Coruinus munitionibus potius eas incendit, atque uictor in urbem redijt. Referunt nonnulli Mahumetem à sagitta faucium, seminecem in castra relatum aliquantisper iacuisse: Cumq; respirasset & sui exercitus iacturam audisset, adeo ingemuisse dicitur, ut uenenum præ uitæ molestia propinari sibi iusserit. Quod cum amici recusarent, turpem arripit fugam. Gesta sunt hæc in festo beatæ Mariæ Magdalænæ. Quomodo deinde anno Christi 1521. Alba Græca à Turca fuerit expugnata, infra dicitur apud Solymannum Turcarum regem. Georgius superioris Myfiæ princeps, quem Despotem nominant, fuit ante centum annos dominus huius loci, sed Sigismundi beneficentia uictus, hunc eundem locum in confluentia Danubij ac Sauii situm, ubi Taurinium olim fuerat, in perpetuū fidelitatis pignus ueluti tuti obfidis loco, Imperatori sponte dono dedit, quod quidem in Myfia unicum fuit propugnaculum. Contra illi multa castella in regno rependit, similiter quædam oppida & Budæ magnificas ædes, quæ regis loco haberi potuerunt.

Alba regalis.

GYula auunculus sancti Stephani, in quo serebat animo, nepotem suum iniciatum Christiana fide. Vnde nedū uerbis eum corripuit, sed & armis laceffere nitebat, ut eum ad patrias reuocaret ceremonias. Quare à Transsylvaniæ moribus, cui præerat, Vngariæ quotidianis incursionib. infestat. Rex uero tandem excitatus, cum exercitu in Transsylvaniā cōtendit & totam expugnat, Gyulam cum uxore & duobus liberis capit & nobile regionē auri, uini, frumenti, pecorū, omniumq; rerum seracissimā, ex eo tempore Vngariæ regno adiecit, & habitatores eius in fidem Christianā asseruit. In auunculi regia, ingens auri & argenti copia deprehensa, facinorose cōparata, ex qua basilica Albæ præstantiss. rex erexit, quæ quō sepe incendio fuerit obnoxia, hinc publica nata est opinio &

MILOŠA CRNJAN-
skog Lament
nad Beogradom

Izdao Garamond mcmxij

Copyright by Author

J. 2105/79

LAMENT NAD
Beogradom

JAN MAJEN i moj Srem,
Paris, moji mrtvi drugovi, trešnje u Kini,
prividjaju mi se još, dok ovde ćutim, bdim, i mrem
i ležim, hladan, kao na pepelu klada.
Samo, to više i nismo mi, život, a ni zvezde,
nego neka čudovišta, polipi, delfini,
što se tumbaju preko nas, i plove, i jezde,
i urliču: "Prah, pepeo, smrt je to!"
A viču i rusko "ničevo" —
i špansko "nada" !

*T*I, međutim, rasteš, uz zornjaču jasnu,
sa Avalom plavom, u daljini, kao breg.
Ti treperiš, i kad ovde zvezde gasnu,
i topiš, ko Sunce, i led suza, i lanjski sneg.
U Tebi nema besmisla, ni smrti.
Ti sjajiš kao iskopan stari mač.
U Tebi sve vaskrsne, i zaigra, pa se vrti,
i ponavlja, kao dan i detinji plač.
A kad mi se glas, i oči, i dah, upokoje,
Ti ćeš me, znam uzeti na krilo svoje !

ESPANJA i naš Hvar,
Dobrović mrtvi, šejk što se u Sahari beli,
prividjaju mi se još, kao utvare, vatre, var !
Moj Sibe poludeli, zinuo kao peš.
Samo, to više nismo mi, u mladosti i moći,
već neki papagaji, čimpanzi, neveseli,
što mi se smeju i vrište u mojoj samoći.
Jedan se "Leiche ! Leiche ! Leiche !" dere.
Drugi mi šapće: "Cadavere !"
Treći: "Leš, leš, leš !"

T*I, međutim, širiš, kao labud krila,
zaborav, na Dunav i Savu, dok spavaju.
Ti budiš veselost, što je nekad bila,
kikot, tu, i u mom kriku, vrisku, i vapaju.
U Tebi nema crva, ni sa groba.
Ti blistaš, kao kroz suze ljudski smeh.
U Tebi jedan orač peva, i u zimsko doba,
prelivši krv, kao vino, u novi meh.
A kad mi klone glava i budu stali sati,
Ti ćeš me, znam, poljubiti kao mati.*

TI, PROŠLOST, i moj svet,
mladost, ljubavi, gondole, i, na nebu, Mljetci,
prividjate mi se još, kao san, talas, lepi cvet,
u društvu maski, koje je po mene došlo.
Samo, to nisam ja, ni Venecija što se plavi,
nego neke ruševine, aveti, i štecći,
što ostaju za nama na zemlji, i u travi.
Pa kažu: "Tu leži paša !—Prosjak !—Pas !"
A viču i francusko "tout passe" !
I naše "prošlo" !

T*l, medjutim, stojiš nad širokom rekom,
nad ravnicom plodnom, tvrd, uzdignut kao štit.
Ti pevaš vedro, sa grmljavom dalekom,
i tkaš u stoleća, sa munjama, i svoju nit.
U Tebi nema moje ljudske tuge.
Ti imaš streljača pogled prav i nem.
Ti i plač pretvaraš kao dažd u šarene duge,
a hladiš, ko dalek bor, kad te udahnem.
A kad dodje čas, da mi se srce staro stiša,
Tvoj će bagren pasti na me kao kiša.*

L IŽBUA i moj put,
u svet, kule u vazduhu i na morskoj peni,
prividjaju mi se još, dok mi žižak drhće ko prut
i prenosim i zemlju, u sne, u sne, u sne.
Samo to više nisu, ni žene, ni ljudi živi,
nego neke nemoćne, slabe, i setne, seni,
što mi kažu, da nisu zveri, da nisu krivi,
da im život baš ništa nije dao,
pa šapću "nao, nao, nao"
i naše "ne, ne" !

Ti, međutim, dišeš, u noćnoj tišini,
do zvezda, što kazuju put Suncu u tvoj san.
Ti slušaš svog srca lupu, u dubini,
što udara, ko stenom, u mračni Kalemegdan.
Tebi su naši boli sitni mravi.
Ti biser suza naših bacaš u prah.
Ali se nad njima, posle, Tvoja zora zaplavi,
u koju se mlad i veseo zagledah.
A kad umorno srce moje ućuti, da spi,
uzglavlje meko ćeš mi, u snu, biti, Ti.

FINISTERE i njen stas,
brak, poljupci, bura što je tako silna bila,
prividjaju mi se još, po neki leptir, bulke, klas,
dok, iz prošlosti, slušam, njen korak, tako lak!
Samo, to više nije ona, ni njen glas nasmejan,
nego neki cormoran, divljih i crnih krila,
što viče : zrak svake sreće tone u Okean!
Pa mi mrmlja reči "tombe" i "sombre".
Pa krešti njino "ombre, ombre" ! —
i naš "grob" i "mrak" !

T*I, medjutim, krećeš, ko naš labud večni,
iz smrti, i krvi, prema Suncu, na svoj put.
Dok meni dan tone u tvoj ponor rečni,
Ti se dižeš, iz jutra, sav zracima obasut.
Ja ću negde, sam, u Sahari, stati,
u onoj gde su karavani seni,
ali, ko što uz mrtvog Tuarega čuči mati,
Ti ćeš, do smrti, biti uteha meni !
A kad mi slome dušu, koplje, ruku i nogu,
Tebe, Tebe, znam, da ne mogu, ne mogu !*

^v
ZIVOT ljudski, i hrt,
sveo list, galeb, srna, i Mesec na pučini,
prividjaju mi se, na kraju, ko san, kao i smrt
jednog po jednog glumca našeg pozorišta.
Samo, sve to, i ja, nismo nikad ni bili više,
nego neka pena, trenutci, šapat u Kini,
što šapće, ko i srce, sve hladnije i tiše:
da ne ostaju, ni Ming, ni yang, ni yin,
ni Tao, trešnje, ni mandarin !
Niko i ništa !

T*I, međutim, sjaš, i sad, kroz san moj tavi,
kroz bezbroj suza naših, večan, u mrak, i prah.
Krv tvoja ko rosa pala je na ravni,
ko nekad, da hladi tolikih smrtnički dah.
Grlim još jednom na tvoj kamen strmi,
i Tebe, i Savu, i tvoj Dunav trom.
Sunce se radja u mom snu. Sini ! Sevni ! Zagrmi !
Ime Tvoje, kao iz vedrog neba grom !
A kad i meni odbije čas stari sahat tvoj,
to ime će biti poslednji šapat moj.*

COODEN BEACH, 1956.

THIS BOOK OF POETRY IS SET IN 10 PT. TIMES
NEW ROMAN TYPE AND PRINTED, FOR
ACCOUNT OF GARAMOND, BY
ROYAL PRINTERS IN
JOHANNESBURG,
IN APRIL 1962.

THIS FIRST IMPRESSION IS LIMITED TO 75
COPIES, OF WHICH 25 PRINTED ON
T. H. SAUNDERS HAND MADE
PAPER (NUMBERED FROM 1
TO 25) AND 50 ON KENT
DRAWING (NUMBERED
FROM 26 TO 75).